

Z vijolicami krasimo Marijin vrtec!

2. Kaj je ponižnost?

Vijolica je zaslužila svojo slavo, da jo čislajo povsod kot simbol ali znamenje ponižnosti, na ta-le način: Raste, kakor sem že omenil, v samotnih krajih in še tam bolj skrito, najrajši ob nizkem grmičju in med preprostim rastlinjem, kakor bi si prav ne upala na dan. Svojih skromnih cvetov ne povzdiga v višavo, marveč jih razprostira ob tleh in jih povrh tega še kolikortoliko zakriva s precej širokimi listi. Tudi barva njenega cvetja je kar-moč skromna in ponižna.

Tako nam je postala učiteljica ponižnosti.

Tudi ponižnost, kakor že beseda pove, ljubi nizkost¹; nikjer in nikoli ne sili v višavo in zakriva prednosti, kar le more. A da jo bolje spoznamo in vzljubimo, si jo moramo nekoliko natančneje ogledati.

Zdi se mi, da je vprašanje, kaj je ponižnost, še najbolj in najkrajše rešila sv. Terezija, ki pravi: P o n i ž - n o s t j e r e s n i č n o s t.

Da se nekaterim tako zelo težko zdi se ponižati, pride pač odtod, ker se jim ne ljubi misliti, da bi prav spoznali sami sebe in svoje okoliščine. Le nekaj zgledov iz vsakdanjega življenja.

Zdrav deček in cvetoča deklica si mislita: »Saj sem vendar vrl deček, sem čvrsta deklica; torej si ne morem reči, da sem kaka sključena pokveka.« Toda, drago dete, ne glej samo povrhu, poglej globočje. Pomisli vendar, kdo pa ti je dal in ti ohranjuje zdrave ude in cvetoče lice? Ali mar ne ljubi Bog? Sam od sebe bi ne bil nič: saj še najnižja odurna živalca ne, ki se vsakomur gnusi, če jo le pogleda; tudi še plevel ne, ki ga vse zaničuje; tudi ne brezčuten kamen, saj še prah in blato ne! Vidiš, koliko si vreden brez božje pomoči! Poleg tega je pa zdravje tako negotova reč. Pride bolezen in v kratkem se umakne in izgine vsa tvoja čvrstost in brhkost. O, le veseli se svojega zdravja in svoje mladostne sreče, ki te radi nje

¹ V latinščini se imenuje ta čednost *humilitas*, od besede *humi* = ob tleh. Tudi Francozi, Angleži, Italijani itd. so vzprejeli to ime.

zavidajo mnogi odrasli; toda svoji zaslugi tega ne pripisuj, marveč spoznaj ponižno: Tebi, o Bog, bodi čast in zahvala! Brez Tebe sem — nič!

Pa si zopet misli tam kje mlad učenjak, ki zna že nekoliko pisati in še precej gladko brati in skoraj ves mali katekizem že na pamet: »I, saj vendar ne morem reči, da sem neumen tepec!« — Kdo te pa sili, da reci tako, a? Ali te mar sili ponižnost, da govori tako? O ne, ljuba ponižnost ti reče: »Le priznaj to svojo malo učenost, je lepa pridobitev. A nikar ne šteje sebi v zaslugi!« Morebiti še dalje ugovarjaš: »Saj sem se pošteno trudil, da sem se naučil.« — Že prav; tudi tvoja pridnost je nekaj vredna. Toda pomisli, kdo ti je dal dušne darove in pa veselje do učenja? Brez božje pomoči si ne more nihče pridobiti najmanjše učenosti. Pa tudi ohraniti si je ne more; le žilica naj počiva v možganih, in pri tej priči je konec tudi največje učenosti. O, le spoznaj: iz lastne moči bi se ne mogel naučiti nič, pa prav nič! Še toliko ne, kot oni polž, ki svojo hišo nosi po stezi na vrtu! Pomni pa tudi to, če te noče popustiti vsa učenjaška prevzetnost, da so bili največji učenjaki jako ponižni zato, ker so spoznali, kako ubogo malo je to, kar znajo, proti onemu, česar še ne vedo. O da, prava ponižnost je resničnost!

Aha, ti tamle pa že misliš na premoženje svojega bogatega očeta; pa tudi sam že šteješ nekaj »prihranka«. Pa si se že privadil, da rad ponosno govoriš o tem, da druge ubožne in slabše oblečene ogleduješ od strani in iz viška, nekako prezirljivo... Lepo te prosim, zakaj pač to? Morda porečeš: »Saj je res; ne morem reči, da sem berač.« Saj ti tega tudi ne svetuje ponižnost, marveč nekaj drugega. Smeš priznati, da nisi beraškega očeta sin, toda prevzetnosti ti ni treba! Že vidim, da ne znaš misliti. Ali si mar ti zaslužil, kar ima tvoj oče? Ali bi si bili mogli kaj prislužiti tvoji starši, ko bi jim Bog ne bil dal zmožnosti in ugodne priložnosti? Brez božje pomoči bi bili lahko najubožnejši berači. Torej Bogu pripisuj, ne sam sebi! Sicer pa tudi ne veš, če bo kdaj tvoje to, kar je zdaj očetovo. Največje premoženje se kaj lahko izgubi v najkrajšem času. Ali morda Bog tebe samega odpokliče v večnost. O, le navadi se prav misliti, pa boš lahko ponižen, ker boš spoznal, da ponižnost je resničnost.

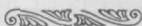
In tako gre naprej. Pri vsem, kar imamo dobrega in imenitnega, zahvaljujmo Boga, ki nam je dal, ali naklonil dobre ljudi, da so nam preskrbeli. Ko bi si hotel utajiti dobroto, si nehvaležen; ko bi jo pa sam sebi pripisoval, si prevzetan. Ponižnost je resničnost.

Po drugi strani pa še pomisli na svoje napake, slabosti in zanikarnosti, ki jih pa res moraš pripisovati sam sebi. Pomisli tudi, za koliko bi bil še slabši in zlobnejši, ko bi te Bog ne bil podpiral s svojo milostjo. Ko boš prav spoznal to resnico: Vse dobro od Boga, slabo pa od mene samega, — oh, potlej boš tako lahko ponižen!

Ponižen biti se torej ne pravi zavreči samega sebe, kakor nespametni prevzetneži trde, marveč le prav se spoznati in pravično se soditi. Torej nauči se prav misliti, pa boš znal — ponižen biti!

Pomni: Ponižen je tak človek, ki spozna in prizna, da sam iz sebe, brez božje pomoči in brez pomoči drugih ljudi ni nič in ne more nič. Pri tej čednosti mora oboje sodelovati: glava in srce — spoznanje in volja. Kar opazi ponižni človek na sebi dobrega, to pripisuje Bogu, kar je slabega, pa sam sebi.

Navadno razločujejo učitelji bogoljubnega življenja trojno stopnjo ponižnosti. Na prvi stopnji je oni, ki spozna svojo malovrednost in ničevnost ter jo zadovoljno priznava in odobrava. Drugo, višjo stopnjo je dosegel oni, ki mirno prenaša, če drugi o njem mislijo in sodijo tako nizkotno in poniževalno. Na tretjo, najvišjo stopnjo pa so se povzpeli oni blagi ljudje, ki so celo veseli zaničevanja in poniževanja in iščejo priložnosti, da bi bili poniževani in zaničevani, kakor iščejo drugi časti, hvale in povikševanja.

Zapisnik življenja.

Neka izvrstna mati je opazila pri svoji mali hčerki semtertja kako napako, ki ji ni bila všeč. Tudi posvarila jo je že večkrat radi tega. Pa ni kaj posebnega izdalo. Zdaj si izmisli ta-le pomoček.